

Zpráva o činnosti pracovní skupiny pro spolupráci s národnostními menšinami v Ostravě za rok 2008

Policejní asistent pro práci v sociálně vyloučených romských komunitách byl v rámci Národní strategie pro práci Policie České republiky ve vztahu k národnostním a etnickým menšinám navržen jako opatření, které by Policii České republiky usnadnilo kontakt a komunikaci s minoritami.

Občanské sdružení Vzájemné soužití v Ostravě se do programu policejní asistence zapojilo již v roce 2003, kdy impulsem pro zahájení této aktivity byla problematika lichvářství v romské komunitě. Během vlastní realizace se projekt „Policejní asistence“ vyprofiloval jako standardní sociální služba. Činnost policejních asistentů je tedy od října roku 2007 realizována podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Záměrem projektu je poskytovat služby obětem lichvářství a jiných trestných činů páchaných na a v romské komunitě (jedná se o specifickou terénní sociální práci). Při poskytování této služby jde také o vzájemné oboustranné poznávání romské komunity a příslušníků Policie České republiky, o odbourávání vzájemných stereotypů a předsudků a získávání vzájemné důvěry.

V listopadu 2002 byl na Policii České republiky Ostrava sestaven pracovní tým s názvem Lichva, ale vysoký stupeň nedůvěry romského obyvatelstva v policii měl za následek, že policisté jen těžko získávali nějaké poznatky. Východiskem se jevilo najít prostředníka, který by pracoval s oběťmi lichvy a vysvětloval poškozeným rizika, spojená s půjčováním peněz na nevýhodné úroky. A tak vznikl ve spolupráci s Občanským sdružením Vzájemné soužití projekt s názvem „Pilotní projekt proti lichvě“, který vhodně doplňoval aktivity policistů. Byly vybrány dvě pracovnice sdružení – romské policejní asistentky, které prošly cyklem školení a snažily se o navázání pozitivního vztahu policie s komunitou.

V rámci Policie ČR MŘ Ostrava byla vyčleněna policejní skupina pro potírání lichvy, tvořil ji tým vybraných 24 policistů (2 na každý městský obvod – vytipovaný jako nejvíce potřebný). Tato skupina úzce spolupracovala s asistentkami policie – konaly se pravidelné společné obchůzky v lokalitách s větším počtem romských rodin (např. Přívoz, Slezská Ostrava, Radvanice, Poruba).

Za rok 2003 bylo pracovníky Policie ČR MŘ Ostrava prověřeno 20 poznatků nasvědčujících spáchání trestné činnosti lichvy. Ve srovnání s rokem 2002 postoupila Policie ČR Správa Severomoravského kraje v řešení lichvy o podstatný krok kupředu. Asistentky pomáhaly Policii ČR při vytipování osob ochotných přispět k objasňování lichvy v romské komunitě. Zároveň poskytovaly podporu osobám spolupracujícím s policií a významně napomáhaly

zajišťovat bezpečí rodin obětí lichvy. Usilovnou prací policejních asistentek došlo ke snížení této trestné činnosti.

Projekt policejní asistence neziskové organizace o.s. Vzájemné soužití byl během svého pětiletého působení financován z různých zdrojů – z počátku Britským velvyslanectvím, organizací OSN věnující se uprchlíkům po celém světě – UNHCR-Praha, Úřadem Vlády ČR; v období od 1.4.2006 do 31.3.2008 z operačních programů Evropské unie (ESF) jako součást projektu „Klíč ke změně“, během kterého došlo k rozšíření policejní asistence do města Brna – zřizovatelem je DROM romské středisko. Dlouhodobě je projekt finančně podporován také Magistrátem města Ostravy, z rozpočtu Moravskoslezského kraje, od roku 2008 také Ministerstvem práce a sociálních věcí.

Během svého pětiletého působení projekt přispěl k:

- Omezení násilné lichvy v romské komunitě
- Objasnění případů drogové problematiky a trestné činnosti páchané na a v romské komunitě
- Zlepšení schopnosti komunikace a připravenosti policie při práci s romskou komunitou
- Zvýšení zájmu romské mládeže o studium na Střední policejní škole MV v Holešově
- Zlepšení úcty k zákonu a pořádku mezi dětmi a mládeží díky preventivně výchovným akcím
- Rozšíření know-how do jiných měst – Brno, Karviná, Cheb
- Zájmu města Frýdek-Místek o službu policejní asistence
- Vytvoření Strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám pro období 2006 - 2007 vydané ministerstvem vnitra (strategie byla schválena usnesením vlády č.49 ze dne 11. ledna 2006) a následné strategie pro období 2008 – 2012 (schválena usnesením vlády č.384 ze dne 9.dubna 2008).
- Vytvoření Metodiky činnosti asistenta Policie ČR pro práci v sociálně vyloučených lokalitách (vydané ministerstvem vnitra pod č.j.: OBP-81-9/AK-2006 v roce 2006; její aktualizace pod č.j.: OBP-526/AK-2007 v roce 2007)

Projekt získal několik významných ocenění a vyjádření podpory:

- Čestnou medaili Policie ČR v roce 2005
- Plaketu Policie ČR, městské ředitelství Brno – v roce 2006 a 2007
- Cenu rakouské nadace Unruhe Stiftung za inovativní sociální projekty ze střední Evropy – SozialMarie v roce 2005
- Podporu ministra vnitra MUDr. Mgr. Ivana Langera

Současná podoba policejní asistence v Ostravě

Policejní asistence získala nový oficiální název – **Terénní programy práce s oběťmi trestné činnosti – Pomocná ruka** (tento název byl výsledkem jednání s MPSV, které si změnu názvu stanovilo jako podmínku pro udělení dotace). Zřizovatelem je občanské sdružení Vzájemné soužití s výkonným ředitelem Mgr. Sri Kumarem Vishwanatahem. Vedoucí služby – Mgr. Ivana Kunstová, terénní pracovníci (policejní asistenti): David Holub, Vanda Holubová, Martin Pecha.

Lokality působení terénních pracovníků Pomocná ruka za spolupráce PČR:

1. pochůzky s policisty určenými pro problematiku menšin v OO PČR:

– Poruba 1	- Přívoz
– Zábřeh	- Kunčičky
– Vítkovice	- Slezská Ostrava
– Hrabůvka	- Mariánské Hory
– Radvance	

Pochůzky se konají podle předem stanoveného harmonogramu (s výjimkou letních prázdnin, kdy se od pochůzek upouští) v úterý, středu a čtvrtek od 10 – 14 hodin (viz příloha); 2 – 4 krát v měsíci na jednotlivých OOP. Vybraných policistů pro spolupráci s policejními asistenty je celkem 14, jsou zaškolení pro práci s národnostními a etnickými menšinami.

2. policejní buňky (společná setkávání zástupců policie, veřejné správy, neziskových organizací a škol působících v dané lokalitě) probíhají na těchto OO PČR:

- Vítkovice (v prostorách zde působící neziskové organizace o.s. Centrom)
- Mariánské Hory (v prostorách zde působící neziskové organizace o.p.s. Bílý nosorožec)
- Slezská Ostrava (v prostorách zde působících komunitních center neziskové organizace o.s. Vzájemné soužití – střídavě KC Hrušov, Zárubek, Liščina)
- Přívoz (v prostorách zde působící neziskové organizace o.s. Společně-Jekhetane)

Policejní buňky se konají jednou do měsíce v každé z výše uvedených lokalit (s výjimkou letních prázdnin); předmětem jednání je aktuální problematika v dané lokalitě. Buněk se účastní zástupci státní i městské policie; policejní asistence; neziskových organizací – terénní pracovníci, pracovníci s mládeží; ÚMOB. – romští asistenti, OSPOD, starostové či místostarostové; škol – ředitelé, zástupci, výchovní poradci či asistenti pedagoga; terénní pracovníci zaměřeni na drogovou problematiku (Renarkon).

Prostřednictvím těchto pravidelných schůzek a také velmi dobré spolupráce s nízkoprahovými zařízeními a komunitními centry se podařilo prolomit komunikační bariéru mezi policií a romskou menšinou. Tato centra působí hlavně v lokalitách s větší kumulací Romů. Buňky nejsou pravidlem všech OOP – jsou městské obvody v Ostravě, kde kumulace menšin není taková jako u jiných obvodů.

Díky propojenosti různých složek na buňkách dochází k efektivní výměně informací o problémech v lokalitě a urychlení jejich řešení. Z buněk se pořizuje krátký zápis, který je k dispozici všem zúčastněným subjektům.

Během roku 2008 došlo součinností různých subjektů buněk k vyřešení několika významných problémů, např.:

- Došlo k demolici domu na ul. Sirotčí, Ostrava – Vítkovice, který hrozil zřícením a ohrožoval obyvatele blízkého okolí
- Podařilo se odhalit byt na ul. Železná v Mariánských Horách, kde se scházeli uživatelé drog a zadržet jednu osobu v celostátním pátrání a druhou, která měla nastoupit do výkonu trestu
- Podařilo se umístit 4 velice problémové děti z lokality Mariánské Hory do diagnostického ústavu v Bohumíně – díky tomu došlo k výraznému uklidnění situace v lokalitě a snížení stížností na kriminalitu mládeže
- Díky buňkách vzešlo několik podnětů pro PČR na akce pro děti ze sociálně vyloučených lokalit, které mají za cíl prevenci kriminality a sociálně patologických jevů

Práce terénních pracovníků (policejních asistentů) spočívá hlavně v intenzivní práci s klienty v terénu – sociálně vyloučeném prostředí. Pracovníci mapují lokality, všímají si problémů, které se tam vyskytují, komunikují s lidmi. Důležité je navázání důvěry mezi terénními pracovníky a lidmi z lokalit. Následně seznamují policisty s terénem i lidmi z lokalit, působí jako prostředníci při kontaktu lidí z těchto lokalit a policistů – vysvětlují jim poslání a možnosti policie při řešení jejich problémů, motivují je ke spolupráci, snaží se vytvořit vztah důvěry. Práce těchto terénních pracovníků není v žádném případě založena na nějakém donášení policii, ale na spolupráci lidí z lokalit – obětí trestné činnosti a příslušníků policie. Je transparentní – lidé z lokalit o spolupráci terénních pracovníků s policií vědí. Cílem je omezování trestné činnosti páchané na i v romských komunitách v Ostravě.

Terénní pracovníci kontaktují policisty určené pro práci s menšinami v případě potřeby v době mimo plánovaných společných pochůzek s telefonicky či osobně. Práci konzultují s vedoucí týmu a s koordinátorem práce s minoritami za MŘ PČR Ostrava.

V současné době je aktuální problematika kriminalita dětí a mládeže a drogy. Spolupráce policejních asistentů s Policií ČR dále spočívá v účasti a pomoci při preventivních programech pořádaných PČR pro děti a mládež ze sociálně vyloučených lokalit Ostravy (v roce 2008 např. dva prázdninové dny s policií, fotbalový turnaj, tři turnusy letního tábora).

Prevence se ubírá především směrem seznámení mládeže s prací policie, a to například formou setkávání policistů při přednáškové činnosti. Ta probíhá převážně přes preventisty jednotlivých OOP na základních školách nebo při příležitostech dětských dnů a dnů s policií. Působení na tuto cílovou skupinu vidíme jako velmi důležitou, protože se nám osvědčuje, že lze přes děti působit na dospělé generaci, což není např. u Romů vůbec jednoduché.

Celoroční spolupráce policejních asistentů s Policií ČR je posléze vyhodnocena a zúčtena při setkání u kulatého stolu, který se koná pravidelně jednou ročně. Zde se sejdou zainteresovaní pracovníci při práci s menšinami, kteří prezentují své zkušenosti s touto prací. Účastní jsou i další zástupci státní správy i z jiných měst – setkání slouží kromě hodnocení výsledků práce a výměně zkušeností mezi subjekty poskytujícími policejní asistenci také k navazování nových kontaktů a zvyšování zájmu dalších měst.

Činnost městského ředitelství PČR Ostrava na úseku spolupráce s národnostními menšinami se v roce 2008 vyvíjela v souladu se strategií Ministerstva vnitra pro práci v oblasti národnostních menšin. Městské ředitelství se v tomto roce soustředilo převážně na to, aby do spolupráce v oblasti národnostních menšin bylo přizváno co nejvíce partnerů. Prioritou byli partneři se strany organizací nestátních, ale hlavně bylo nutno oslovit a vtáhnout do této spolupráce co nejvíce partnerů z organizací státní správy – viz policejní buňky, na kterých se všechny tyto složky prolínají.

Od začátku roku se podařilo realizovat několik společných akcí s nestátními i státními organizacemi:

<u>Leden</u>	Seminář „Minority“ s policejními asistenty, Školící středisko MŘ OVA (školení provedla Mgr. Lenka Budilová - koordinátorka rozvojového programu).
<u>Únor</u>	IMZ pracovní skupiny pro problematiku menšin ve středisku Slezanka v obci Těrlicko
<u>Březen</u>	Seminář „Minority“ v obci Těrlicko a v Ostravě – prezentace činností policejní asistence
<u>Červenec</u>	

<u>srpen</u>	Letní tábor (3 turnusy) o.s. Vzájemné soužití v obci Rajnochovice, okr. Vsetín; dva prázdninové dny s policií a turnaj v malé kopané „O putovní pohár ředitele MŘ PČR Ostrava“ (zajistilo MŘ PČR Ostrava SPK)
<u>Září</u>	Seminář „Minority“ s koordinátorkou policejní asistence v Solenici
<u>Říjen</u>	Multikulturní festival o.s. Vzájemné soužití v Ostrava-Michálkovicích
<u>Listopad</u>	Seminář Herlikovice
<u>Prosinec</u>	„Kulatý stůl“ policejní asistence (Pomocná ruka o.s. Vzájemné soužití), výměna zkušeností se spoluprací s policejními asistenty

Celkově hodnotím spolupráci policejních asistentů s Policií ČR jako velice dobrou. Nebýt dobré a vstřícné spolupráce s policejními asistenty o.s. Vzájemné soužití pod vedením Mgr. Ivany Kunstové a záštitou Mgr. Sri Kumara Vishwanathana, neměla by práce takový efekt a účinek. Zároveň je nutné poděkovat také řediteli MŘ PČR Ostrava, plk. Mgr. Tomáši Landsfeldovi za jeho otevřenost a podporu při práci s minoritami na Ostravsku a jeho důvěře v práci koordinátora práce s minoritami za MŘ PČR Ostrava.

Veliký nedostatek spatřuji ve skutečnosti, že neziskové organizace nemají mnohdy dostatek finančních prostředků k tomu, aby tato, dle mého názoru kvalitní a důležitá práce, byla dostatečně finančně zajištěna. A je velice alarmující, že tyto organizace mnohdy musí až žebrot o dotace u ministerstva práce a sociálních věcí.

*Zpracovali: Mgr. Ivana Kunstová, vedoucí policejních asistentů týmu Pomocná ruka, o.s. Vzájemné soužití
por. Bc. Jaroslav Suchý, koordinátor práce s minoritami za MŘ PČR Ostrava*

Fotografie z prázdninového dne s policií pro děti ze sociálně vyloučených lokalit města Ostravy dne 10.7.2008 – tým policejní asistence (Pomocná ruka) s ředitelem PČR MŘ Ostrava a koordinátorem práce s minoritami za MŘ PČR Ostrava

Zleva: **plk. Mgr. Tomáš Landsfeld**, ředitel PČR MŘ Ostrava; **Mgr. Ivana Kunstová**, koordinátorka policejních asistentů (týmu Pomocná ruka, o.s. Vzájemné soužití); **por. Bc. Jaroslav Suchý**, koordinátor práce s minoritami za MŘ PČR Ostrava; **David Holub**, terénní pracovník (policejní asistent); **Martin Pecha**, terénní pracovník (policejní asistent); **Vanda Holubová**, terénní pracovnice (policejní asistentka)

Grafy vyhodnocení pochůzek terénních pracovníků s policisty jednotlivých OO PČR Ostrava za měsíc září a říjen 2008

